

Ja, u četvrtak dne 15. septembra 1910.

God. XLII.

Oglašava se
članak i r
občenog č
Novci sa pre
duža se napt
nicom pošt. f.
za admisistratore.

Kod narudbe valja tu...
začeti imo, prezime i najbolju
postu predhodnika.

Što het na vremje ne primi,
naka to javi odgovarivaču u
otvorenom pismu, za koji se
se plaća poštara, ako se iz
vana napisle „Reklamacije“.

Cekovnog računa br. 347-349.

Telefon tiskare broj 38.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Leginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. I, II. kaj).

Još o sazovu istarskog sabora.

Na naš zadnji članak o sazovu istarskog sabora uđeštojao se odgovorili ovđešći „Il Giornaletto di Pola“, glasilo talijanske stranke u Istri. Odgovara na taj članak pod naslovom „nesuglasje Slavena o radu sabora“. Našo izvode u tom članku uzimajući kao izjavu jedne reakcionalne frakcije manjine, što da mu dokazuje činjenica, da je Žemaljski Odbor jednoglasno zaključio putnicu sazova sabora.

Kad smo pisali spomenuti članak, priznajemo, da smo sve viesti o tome crpili iz talijanskih novina, i premda nismo još tada imali autentične vesti s naših strana o tome, posuđujali smo odmah o istinitosti „jednoglasnog zaključka“ Žem. Odbora, te smo rieč jednoglasno stavili među navodne znakove (*). Nije pak prošao ni jedan dan, te nam je brzojav s autentične strane potvrdio našu dvojbu o toj „jednoglasnosti“ Žem. Odbora. U sredu naime u jutro, kad je list bio već složen i u pri-premi radi blagdan u četvrtak da ide u tisk, primili smo ovaj brzojav: „Dementiraće vести „Piccola“ gleda radnog programa sabora. Hrvatski asesori neprivalise (ako u brzojavu, mjesto neprivalise. Op. Ur.) bez jezikovnih prava. Sve je to samo talijanska želja, nikakav zaključak Junte. Andrićić, Zuccon.“

Mi smo sadržaj te brzojavke priobčili na prvom mjestu primorských viesiti te u ne-sašćici prostora i u zadnji čas nismo je mogli donjeti u obširnijem izvadku. Da je pisac „Giornaletto“ pročitao celi naš list, kao što držimo da jest, nebi tad njegov odgovor vrvio sa raznim dvoumnostima i „dopuštenjima“. Nu njegov odgovor sa-stavljen je navlaš tako, po starom talijanskom običaju, jer hoće uviček da prikazuje nekakvu nesuglasnost medju našim pravcima i u našim redovima. Ali i ovaj put u ovom vrlo važnom pitanju našio se slo-zno naše pisanje i stanoviste naših pravaca. Istice nadalje, da naš Talijani neće mo-

iliti a niti mogu prisiliti, hoće li naši su-djelovati ili ne u tom čisto ekonomičnom programnom radu; odatle da bi jedino i najveću korist imali naši izbornici. — Znamo joj stari manevar talijanske go-spode: hoće uviček da muto kašu, i kad njim ne uspijeva to mutenje od zgora, no-jradje tad zahvatne da mute vodu od zdola. Pitamo mi, a otkad kod vladajuće gospode talijanske tolka brig i smilovanje prema našem kmetu, da mu pomognu? Nakon pedeset godina svoje nepravedne vlasti, probudila se u talijanske gospode saviest i samilos, da koriste našem ubogom kmetu. Na tu talijansku „ljubav“ mi smo odavna navikli; kad Talijani trebaju da sto izmuzu od našeg naroda i da se jedino sami ok-rije, eto ih tad k našem puku sa punom vrećom samilosti i darova, a kad postignu svrhu i izmuzu što više materijalnih i na-rodnih probitaka, tada se sva ta njihova brig, samilost i darovi pretvore u pusta obećanja. Zato se nešta više vodići za nos i našmariti; gorko iškustvo nas po-čulo, da Talijanima Istra više ne vjeru-jemo, jer su nas do sada uviček prosto vărali, prekršiši uviček obećanja i dapače postenu rieč. Prema vjerolomcu ravnomo se danas po onoj: times Danaos et dona-fereentes!

Pisac „Giornaletto“ hotomično krivo pri-kazuju stvar u pogledu uredjenja jezičnog pitanja u saboru i kod Žemaljskog Odbora.

Kako je poznato, u saboru i izvan sa-bora, bila je od začetka našeg ustavnog života, najčešće i jedna od najglavnijih borba svih naših za prave hrvatskog ili slovenskog jezika. Poznato je kakova je-destoku borbu morali su naši izdržati, dok su postigli da mogu u saboru govoriti svo-jim jezikom, jezikom naroda, koji ih je izabroa. Talijanski zastupnici su naoko u tom popustili, ali takodjer izjavili da trpe hrvatske govore naših zastupnika, dok s druge strane hušku galeriju, da priči i smeta govoru naših zastupnika. Govore pak naših zastupnika sašma ignoriraju, a što je vršak nasilnosti i bezzakonja, hr-

vatske ili slovenske govore ne uvrišuju u zapisnike i saborske izvještaje. U tim iz-vještajima govor naših zastupnika dolazi pod bezstidnom kriticom: parla slavo.

Da ta anomalija jednom prestane, te da se postuje vrhovno pravo većine pučanstva u Istri, nasi postavite zahtjev da se i na-sen jeziku priznade u saboru i Žem. Od-boru pravo, koje mu pripada i po zakonu i po broju pučanstva. Taj opravdani za-hrijev postavljen je kao prvi ujet svakog rada u sabor. Taj zahtjev podnesli su naši Talijanima s odlučnom izjavom, da neće sudjelovati u saborskem radu, pa bio i najvažniji, dok se ne uredi jezično pi-tanje, za našu narodnu čast i poštjenje na-javnitnjine. Premda to Talijani dobro znaju, ipak se skrivoju za kompromisni odbor, koji će imade najprije povesti raz-djeljenje občina, a onda tekar da će se povesti pregovori o uredjenju jezičnog pi-tanja. Ali se varata gospodo Talijani, iz tog brašna ne bude pogreće, barem u tom pitanju nećemo vam na lepk. Uredimo se najprije u kući u kojoj pašujete evo skoro punih pedeset godina ustavnog ži-vota, i tad tek iz te pravedno i pošteno uredjene kuće bit će nam lako dieliti cijelom istarskom pučanstvu pravdu i zakon, da bude svaki zadovoljan.

Što se pak tiče završnog trabunjanja Giornalettova pisca o našim zahtjevima, da hoćemo mi za sebe sve a Talijanima ne dati ništa, ne treba ni rieči trošiti, jer ako je taj pisac iole ozbiljan morao se i sam nasmijati svojoj djetinjariji.

Mi razumijemo gnjev Talijana na na-radi nerada sabora, osobito sada pred vra-tima zatvorenja njihove izložbe u Kopru. Ta izložba ima ogroman deficit, kojeg bi htjeli pokriti iz žemaljskih sredstava, a rez sabora te nemogu. Dakle kralj talijans-ke izložbe u Kopru zadaje brije Talijanskij gospodij, a ne brija da pomognu našem narodu, i zato tolka žurba da se sazove sabor i onaj nebulozni program rada.

Nasi zahtjevi su još prečedaji, a izneseni u sto i sto prilika; te neka nam gospoda

Talijani iznesu šamo jedan haš zahtjev, koji nebi bio zakonit i pravedan i posten, eto nas prvi, koji ćemo položiti pero i odustati od svih zahtjeva.

I mi lojalno kvitiramo „Giornaletto“, da nešlimine narodnog sporazuma pod nikojim uvjetom, ako taj sporazum nebude baziran na posvemošnjoj ravnopravnosti objiju na-roda prebivajućih u Istri. To stanoviste smo istakli odmah u početku pregovaranja, to stanoviste zastupamo i danas, to svako nasto-janje da bi se okrnjilo bilo kako naša prava mi ćemo pobijati i ustatiti proti svakom sporazumu na štetu našeg naroda. Ako nas Talijani do sada nisu ili nisu mišljeli razumjeti, evo im naše otvoreno mišljenje.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Otvoreno hrvatskih škola u Puli. U ponedjeljak 19. t. mj. otvaraju se naše hrvatske škole u Puli i to ona u Sijani i novoustanovljena kod Narodnog Domu u ulici Castropola. Za jednu i drugu prima-se upisivanje svaki dan od 9—12 i od 5—7, i to u Sijani u prostorijama škole, a za novu u gradu u prostorijama rad-ničke organizacije.

Naša Družba eto ne žali troškova, samo da dade prilike našima u gradu te svoju djecu salju u hrvatske škole, čime je pro-vidjeno sada, da nasi koli u gradu toli oni sa periferije grada neće se moći ispričati, da im je daleko siljati djeci u hrvatsku školu u Sijani. Radi toga ponovno pozivljemo slovenske roditelje, da svih upisu svoju djecu u hrvatsku školu ili u onu u gradu ili u onu u Sijani. Svaki komu po žilama teče slovenska krv, koji nije izgubio ljubavi i ponosa do svoje materinske rieči, upisat će svoju djecu u hrvatske škole, da ječa u odrasloj dobi budu na diku i čast roditeljima, slavenском rodu i domu.

Prolohom oblaka nad Pulom. U subotu pod večer prolohom se je nad Pulom i

svečit, ut illud sibi quaeque. Majestati dedi-carri permiserit, suisque typis et sumptibus, scilicet S. Congreg. de Propng. Fide edi-jusserit, quamquam lingua non est antiqua liturgica, qualis in Missali eiusdem Urbani VIII. iussu in eadem typographia edito in lucem anno 1631., sed communior dia-lectus, id est vulgaris, seu vernacula*. Ko-dakle može reći da nije odobreno djelo, koje je papa povjerio da učini stanovit covjek i to jako pobozan, i koja kad bi-jase učinjeno nasamo da je presećno pro-šlo sve itipce, nego je i samom papi toli dopalo, da je dozvolio da se posvati njemu i njegovom veličanstvu, i zapovjedi da se izda njegovim tiskom i troškom, to jest onim sberca za širenje vjere, prem jezik njuje stari liturgički, kakav je u misalu iz-danom na svjetlo zapovjedju istoga Urbana VIII. godine 1631. u istoj tiskari, nego ob-čenitije narječe, to jest pučko*.

(Slijedi.)

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

Za našu biskupiju nije končano odlučeno i nadamo se u Boga i u zaštitu naših Apo-stola Sv. Cirila i Metoda, da i ne budo, kao da se u njoj ne bi pravno mogla rabiti lingua Slavica in a. Liturgia, jer faktično od stoljeća i stoljeća još obstoje ovd i onud po biskupiji, ako i primjesom nekojih abusus, koji se jedino, kad ih se ne bi moglo dalje trpit, mogu odstraniti i izkorijeniti; pa se stoga i Rituale slavicum po-mjestih, gdje se je dosad rabio, i nadalje

Mi ne ćemo ovđe dokazivati, da znanjem i čak potvrdom Sv. Stolice još do sada obstoje za biskupiju senjsko-modruško po-seban Ritus u našem živućem jeziku, izdan god. 1824. i 1859.; za biskupiju djakovačku izdan g. 1878.; a za Bosnu i Her-cegovinu izdan 1887., i to kojem je izrekao

svoy sud. Sv. Zbor Obreda g. 1888., nego mi ovđe spominjemo i osobito iztečemo, da je i za nas bio izdan Ritus u našem jeziku — lingua vulgaris — i to za prvi put natlogom i odobrenjem Urbana VIII. po Bartolomeju Kasiću (Cassius) dalmata, sacerdotem Soc. Jesu, Poenitentiaru Ap. Basilicas S. Petri in Urbe, typis et sumptibus S. Congreg. de Prop. Fide 1640., koji nosi naslov „Rituale Romanum Urbani VIII. Pontif. Max. iussu editum Illyrica lingua“. Ovdje je potrebito na veći dokaz naše izjave osobito opaziti, da je isti Urbani VIII. izdan lingua slavica antiqua i glagolitimi slovi Missalo slavicum 1631., a nasuprot tomu izdao je „comuniori dia-lecto“, kako se ovđe voli, dakle vulgaris seu vernacula slavica lingua meridionali i to latinskim slovi Ritus g. 1640. i to u svrhu da „dilissimus profecto thesaurus Ecclesiae Illyricae erit Sacrorum Rituorum effectum Illyricum, quo et gens

universa dilabitur et catholica Fides in latissimis provinciis propagabitur... immo vero tamquam melle conditum ab apibus Balberim dulce illem Tui piissimi nominis, in universum Illyricum deferat, atque sua-visissimo Urbanitatis Tuis dulcore perfundat* („bude probogato blago crkvi Ilirskej ritual svetih obreda ilirske, kojima će se i cicle pleme obogatiti i katolička vjera u pre-prostranim pokrajinam razširiti“... dapač da kao medom pečela Balberini zadrži pronosi sladost Tvojega imena u svr Ilirskim, i preugodnom slastju Tvoje Urbanosti (do-brate) napuni*).

Quis itaque, — da se ovđe poslužimo rietimi, koje se medju spisi Sv. Zbora za Obrede od god. 1888. čuvaju, — approbatum esse neget opus, quod Pontifex Maximus certo viro eisque religiosissimo faciendum commisit, quodque factum non solum omnia examina felicissime subiit, verum etiam ipsi Pontifici Maximo ita pla-

ci.

MAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

© „Slogom rastu male stvari, a nosloga sva pokvarci“. Narodna poslovica. [C]

Izlaži svakog četvrtka
o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju
nepotpisani ne islaže, a
ne frankirani ne primaju.

Predplata za poštarnicom stoji
10 K u obć. }
5 K za soljake } na godinu
III K 50, odn. K 250 na
pol godinu.

Izvan carstvene vije poštarnica
Plaća i utuča se u Puli.

Pojedini broj stoji ro h, zao-
stali 20 h, kol u Puli, toll
izvan lota.

Uredništvo i uprava nalazi se
u Tiskari Leginja i dr. (Via Giulia
br. 2), kamo neka se nadavljajuće
eva pisma i prodajeta.

okolicom oblak, koji je natio u samom gradu velikih šteta. Sve ulice grada bijaju poplavljene a silna voda, navalila je u niže ležeće stanove, trgovine, pedurine, magazine proučevi vlastnicima, osobito trgovcima velikih šteta. Prizemno stajajuće obitelji u nizko položenih ulicah nalazile su se u pogibiji života. U gradu bijaju pretrgnut svaki promet, a muško i žensko, koje je nevremeno zateklo na ulici, bježaju ulicama do svojih kuća bosonogi nosed u rukama obuću. Vatrogasci morali su priskočiti na pomoć mnogobrojnim osobama i njihovom vlasništvu.

Najstariji stanovnici Pule i okolice nesječaju se takove poplave.

U ovacijama pokraden. U zadnjem broju javili smo, da se prigodom izleta puljskih Hrvata u Trstu među talijanskim razbijajućima i latini napazio i načelnik grada Trsta Dr. Valerio. Čitamo put sada da je pošt. Valerio očitio i na sebi krajdu tili svojih razbijajućih i tatova: kad su ti feni demonstranti nosili ulicama Trsta ukiali su mu tom zgodom zlatni sat i lanac.

Na zdravlje!

Sr. Marija od Zdravljia (općina Barban) dne 6. 9. 1910. Javljamo Vam g. urednicu, žalosnu vist, da se na noći između 4 na 5. m. zadesila teska elementarna nepogoda: tura naime potukla je sve vino-grade u selima: Manjedvorci, Kujići, Bileći, Hreljiće, Belaviće i nješto Brutaliće. Javili smo stvar putem općine, na nadležno mjesto.

Nakon dva mjeseca sto je neuomoljiva sruša harala naše polja te je skoro uništila cijeli poljski usred.

Uslijed toga čuju se samo tužni poklici: „Susa i tura sve nam uništila — lisiš naš životnih uvjeta! Šta će s nama biti? Pita se bijedni narod očajno.

Radi česa mi ovim putem molimo naše zastupnike na državnom i zemaljskom saboru, da se kod vlade svojski zaizmuza da se naše kmete te da izpostolu od vlade prešnu i obilatu pomoći otećenim selima.

Isti tužni glasi dolaze nam i sa Filipanštine, koju je zadesila ista nesreća.

Iz Štinjanja kraj Pule. U stupcima dijene „Nase Sloge“ u svakom broju citata se vijesti skoro od svih sela naše mile Istre, ali o našem selu neima ni trag ni glasa, kao da ovdje teče sam med i mlijeko. Ali nije to tako; u istini nemožemo puno žaliti ali ipak nemamo se itemu ni veseliti. Glavno je to što nas puno tiste velike općinske dace i nameti, koje nisu toli potrebile za naše selo, budući da se naša općina nalazi skoro u najboljem finansijskom stanju na puljskim. Ali kakova korist o tome, kada čovik svojim imetak ne može zapovedati? Sramotno je ali ipak istinito, razgledati naše selo, koje je sasvim zanemareno. Samo da čovjek razgleda malo

nas Zupni ured čuditi će se u kojem se stanju nalazi. Prozori razlupani, vrata klimava i razbita tako da će se dan na dan raspasti u više komada. Cievi od čisterne župne toli od općinske padaju komad po komad dnevno tako da od istih prijeti pogibelj. Svetišljike već više vremena nekoje od starosti raztuhene; zidi općinskog groblja porušeni da skoro mogu i životinje ići unutar gaziti po grobovima naših pokojnika; trg neuredan a mlada stabla zapuštena i zanemarena; škola isto zanemarena i neuredena, sasvim tim da se za koji dan nadamo učitelju. Nasa se općina o tom ništa ne brine. Neznamo tomu uzrok jeli je to kriva općina ili naš deligat, ali po dokazima našega deligata, koji već kako kaže više puta umolio Općinsku Upravu u Puli pismeno i ustmeno za sve gori naveđene stvari, nevidi se nikakvoga popravka. Pred nekoliko mjeseci glasilo se o popravku radi vode ali i to je zaspalo, ostaje uvek isto tako, da se tužne žene moraju trudno i mučno potiti za izvodi sa ovim nesretnom pumpom brentu vode. Pošt. imadeno i to svaki drugi oli treći dan ali vidili

kako ista čini svoje dužnosti? Tako da dica od 9., 10. godina raznogaju po selu važne stvari, a to po zakonu ne bi smilo biti. Kako kaže naš deligat živo se je zauzima pred tri godine pismeno i ustmeno na Općinskoj upravi za radi cesta Fažana-Valbandon-Štinjan moći općinu da se zauzme na Žamisljkom Odboru radi rečene ceste ali i u toj glas ostao je glas vapijućega u pustinji, a pismene molbe je valjda općinska upravna metnula u koš. A baš ta stvar bila bi glavna radi sveopćeg blagostanja ovoga sela, budući da se u ovo vrijeme živo radi i ustraja divno ljetištite u Valbandonu; naše bi selo puno napredovalo u moralnom i materijalnom pogledu.

O napravku rečene ceste moglo bi se dobiti i za ovo selo redovito dnevnu postu Fažana-Štinjan-Pula i obratno. Pred malo vremena citalo se u „Našoj Sljedeći“ da se je razpravilo na Općinskom vijeće da se nekoja selu na putistini dobiti svoju posebojnu općinsku upravu; a zašto ne bismo se i mi zato složno i živo zauzeli? Otvorimo oči te pogledajmo naše blagostanje, složno upravo naše sile pa zahtijevamo naše pravice razgledajmo se okolo sebe pa gledajmo kako napreduju druga sela, a nemojimo si jedan drugomu obrati ledja, jerbo na ovaj način nepostignemo nikada zadjenoga cilja.

Oporni pjevač Kaschman i „Lega Nacionalne“. Talijanskim listovim pišu iz Losinja, da je na tamoznjem koncertu priredjenom na korist zlosretne „Lega“ sudjelovao glasoviti oporni pjevač Kaschman, koji se je u mlađih godinah u Zagrebu priznavao Hrvatom, i kad je lani nakon dugogodišnjeg oduša opeč posjetio Zagreb, ljubio je tamo hrvatsku trobojnici i pričao se Hrvatom.

To je već po drugi put, što mi znamo, da glasoviti Kašman, koji ima svu svoju karijeru zahvaliti priestolnici Hrvata, sudjeluje u koncertima „Lega Nacionalne“. Kad dodje opeč u Zagreb nosit će ga na rukama i umjesto paripa voziti po Zagrebu! Tuča u občini Svetišlenti. Pisu nam od tamo, da je debela tuča u noći od dne 9. o. m. naneši velikih stela vinogradom i svemu što bijaše još zeleno na polju. Siromašni seljak veselio se je predstojećoj trgatbi, koja bi bila, premda ne baš bogata, mnogomu od njih ublažila boli duše i tjelesa, te ga rješila težkih briga za predstojeću zimu. Narod očekuje pomoći od carinskih oblasti i od pokrajine.

Otvorene pučke knjižnice u Rovinjskom selu. Dne 4. IX. otvorilo je akadem. društvo „Istra“ pučku knjižnicu u Rovinjskom selu, te imade sada sedam knjižnica.

Prigodom otvorenja držala se mala pučka zabava, na kojoj je sudjelovao paziški tamburaški i pjevački zbor. Zabava započela je u 8 i pol sati po podne na koju je doslo preko dvadeset pazićaca i oko 20 naših ljudi iz Rovinja, Kansanara i Žminja. Kad su se napunile iskićene trobojnicama prostorije Hrv. Čitavonice sa narodom progovorio je g. F. Stoković u ime „Istre“ o važnosti i vrijednosti prosvjete u opće, a napose o puc. knjižnicama. Poslije ovoga zahvalio se društву g. N. Sabatin ūzupnik i ujedno pozvao narod, da se bude što više okoristio s ovom knjižnicom. U ime Hrv. Čit. govorio je predsjednik A. Ružić i pozvao svoje suseljane, da uvažu riječi prvih govornika na svoju dobrobit i napredak. Jas je g. Baburica istaknuo nekoliko misli o važnosti puc. knjižnicu.

U 8 i pol sati zapustili su pazir i Rovinjsko selo, da se uzmognu povratiti zadnjim vjakom svojim kućama. No stanici pratili su ih Seljanji sa trobojnicom i sviom seoskom glazbom, kuo što su ih isto tako dočekali. Odlažak bio je živahan, kuo što i cijeli put do Pazina. Tamburaši i pjevalo se je cijelo vrijeme, a osobito na stacijama sve do Pazina. Na postaji Kranjčanar zapjevalo se nekoliko rodoljubnih

pjesama, što je na prisutne vrlo jeđevalo. Da je svečanije ispalo otvorene knjižnice ide najljepša hvala ta rođima i pjevacima iz Pazina, koji kog kotsi tio s završić žminjsi.

Prije, o uspije svečano

stii uprav su zgodno izabrali ovo vrijeme pred otvorenjem škole. Čijem, da su mnogozraci odlučili izvaditi svoju djecu iz talijanskih škola, kamo su ih prevareni od ovdejšnjih izroda upisali, a i djece sami mole svoje roditelje, da ih upisu samo u hrvatsku školu, jer da i oni hocu biti primjeri „tamburaša“. Ljepšeg uspjeha, mislim, da se nije moglo ni očekivati.

Jedna je samo stvar bila, koja se mogla stranica nekako bolno dojmiti. Vidjelo se naime na ovoj svečanosti i nekolicu godina spodija i gospodjica, koje su isključivo hrvatski obični biti pruđeni, da i ona izda na redbu glede sličnih mjeru proti drugim znakovima na čitavom njenom zemlju, koje nose rječki ungaro-iridentisti, kada prolaze kroz njezinu občinu.

Tako provjede imale bi poslati i redentistom rječkim i ostale naše občine s jedne i s druge strane odbadničke Rieke pak dosljedno i odučeno goniti natrag onu gospodsku fukaru. S ljudima ljudski, a sa zivinom po živinsku!

Pazinski kotar:

Žuinj, 30. VIII. Jučer smo imali prijede u Žminju vidjeti i osvijedočiti se, što bi se sve dalo postići kod našeg težačkog naroda, kad bi se „vodeći krovug“ za njih više zauzimali, hoće reći, kad bi se ne samo o njemu govorilo, već i radišo. Žminje, mislim, poslije Pazina u unutrašnjoj Istri jedno od najvažnijih mjeseta u životu i borbi našeg naroda. To su i naši protivnici uvidjeli, te su ga izabrali kao našnu točku, s koje vrše svoje bezbožno djelo kvarjenja i odranodrživanja poštenog ovog hrvatskog puka. Tu imade svoju „cassa rurale“, svoju školu, dapače i svoje zabaviste, gdje nam kradu nevinu dječiju i grade iz njih odmetnike i janjičare. Izum jednog, koji se doteopao negdje iz Italije, nema ovđe ništa jednog talijana, sve su sami renegati, dapače neki porijetlom iz hrvatskog primorja! U prvom plamenu našnog oduševljenja oteši su naši na juris ovu krasnu općinu iz ruku narodnih pijača. Sad je trebalo rada, napornog i ustrajnog rada na svim poljima.

I počelo se raditi složno, marljivo, u miru i luhavi. Taj rad ostavio je i plovoda: posuđilnica, gospodarsko društvo, milni itd. Žalostno ali istinito, da je taj rad pomutio mali razdoblje medju nekim našima, koji razdor prešao je, — što je najzuložnije — u osobne strasti, tako da ga iznajšača čak i na sud. Bolje šutiti o ovim žalostnim žicama.

Uz sve to ipak mogu javiti jedan utjelovljeni pojav u svim ovim gorkim pojavitima, naime nas mladi mješoviti tamburaški zbor. U nedjelju dne 28. pr. m. istupio je po prvi put pred Žminjsko občinstvo. Tamburaški zbor sastoji se od same kmetijske djece, koje je uvježbano marljivi naš učitelj, Flego.

Na brzu se ruku milinski magazin prometnuo u iskićenu dvoranu sa pozornicom. Narod je odusjevljeno vrvlo, da čuje izista vlastite svoje djece milu hrvatsku pjesmu, da čuje hrvatsku tamburiću, hrvatsku riječ. Oko 8 sati uvečiđe se zastor, a naši malisi razbaroni lico udariše „Lepou našu“. Trebalo je stati pa gledati ona hrvatska lica naših težaka, koji su kuo zapunjeni srušili one mile zvukove. Njihove su se ruke same od sebe nekako mehanički dizale, usta se sve to više olvarala, oči srušeno otvorene zasuzile. Kao lava provališe su burno ta čuvatva već poslije prve ki-

Porečki kotar:

Kaštelir bez pošte. U selu Labinci kraj Vižinade imade već odavnina postanite ured pod upravom nekog „Talijana“ Vojvode. Labinci broje svojih 700 duša. Kaštelir imao pako preko 1400 duša, a premet u Kašteliru je kud i kamo veći nego li onaj u Labincu. To nek se razabere u ovih podataka. Koliko se dalo privatnim marnim sakupljanjem saznati bio je pronici nešeg sabirališta kroz mjesec kolovoza, kada najmanje posluje, ovaj: odaslašo se 18 preporuč. pisama, 8 paketa, 22 pošt. na putnica sa svodom od preko 1000 K, 27 čeka u iznosu od 15.200 K (petnaest hiljada). Pribilo se (sama okolišna mjeseta) jer samo za njih sabiralište vrijedi, G preporuč. pisama, 15 omota, 29 pošt. na putnica u iznosu od 12480 K. Jasno je da, kad bi sabiralište vrijedito i za sva selo Kaštelir, u kom se baš nalazi, bi se taj broj popeterostručio. Tog se valjaju broja boje jer bi ih prisilio na osnutak pošt. uredu. Uz to imade u Kašteliru slijesi raznih drugih pisama, mnogo novih i dopisnica, što mogu potvrditi mnoge brojne institucije u Kašteliru, kao i posuđilnica, škola, čitaonica, tamb. i glazb. društvo, djačk. organizacija, župni ured obč. delegacija i t. d. a uz to dohazo i privatno komunikacije, preko 20 patentiranih trgovaca, krčmara, gostionica, mesara itd. a osobito je promet vinom, kao ni u kojem drugom istar. selu. Ovdješnja produkcija vina iznosi preko 25–30 tisuća litra, koje se gotove sve u budinu razazlje.

Usprkos svemu tomu nema Kaštelir svu poštu, uredu, pače ni sabirališta. Imade de duše nekakvo goresponente sabiralište ali ovo vrijedi samo za obližnja selo (Brijesc, Kranjčić, Tadić i Dolinsčić) a da to samo sprečava veliki kast. promet i da nam sluzi samo na ruglo i sramotu, o čemu nek najbolje uvjero nebrojene tužbe molbe, što su se povodom tog sabirališta morale već odaslati na razne pošt. uprave. Da, ali glas se naš nikad ne čuje! Zato se pak ne čuje? — Zato, jer je Kaštelir hrvatski, a naše mačulinske oblasti za pr

mjesto uložili odnosnu listinu i
dašnjeg novča, položen je na žvoje
temeljni kamen. Nova će se škola
ati u novom Buzetu t. j. izpod talijan-
skog grnjeza a uz "Narodni Dom". Tim
se je valjda zadovoljilo propalom gospodi u
gradlju i njihovim podređenicama, kojim je
jos do nedavna u gradlju bila trn u oku
hrvatska pučka škola.

Nakon svećanog čina bio je u "Narodnom domu" skupni objed, kojemu je prisustvovalo občinsko zastupstvo sa g. načelnikom, svi vidjenici rođoljubiji iz mjeseca i okolice, gg. zastupnici itd. i za kojeg je udarala česta velezaslužna "Sokolska glasba". Za objeda izrečeno je više rođoljubnih na-
pitnica a za svećanosti blagoslovljjenje oda-
šan je Njeg. Velič brzojavni pozdrav. Kod
te svećanosti progovorili su narodni g. Fr.
Flego i g. ravnatelj škole Šepić razumnavi-
mu važnost škole i potrebu nove zgrade.
Za čitave svećanosti vladala je občinita
iskrena radost među svim prisutnim do-
sim sa gori na brdu papar grizli oni, koji
su do nedavna zahijevali, da se baci van
iz grada hrvatsku školu i sve Hrvate.

Franina i Jurina.

(Draguć.)

Fr. Dobro jutro Jure, kadè si bi?

Jur. A veru sam bi u Dragući. San te po-
ne plies ud lege, ma nam je škapu-
calu za tan bot. Si sua nas zapustili.
Anka Pazinčić se sruamija takovih Ta-
lijanu, kakovi smo mi, zak drugu ne-
će prič piaćut pit i jes. Si ud ta-
lijanskoga partita u Dragući smo prun-
tali bukaline, luncé, fujèle i sè koj
smo šupjega imeli v hisi. Čakaj i ča-
kaj, da će ud kade prič Mruak iz
Pazina, ali kako si ti bi rekla zadnji
bot v "Slogi" Crepuscolo, ali ud nig-
der nici.

Fr. Ja nisuša nanka uni munjeni. Tr
zvaja, da sua anka tuđa počeli ut-
pirat judi oči. Si vidi čiera, kuliku
vanjskih je bilo u Dragući. Vrah tua.
Samu dva ciganu gradeki, Jurica
ciguan u Drči, kaj sua kible v Ru-
vinji i Ogulinu prenunšali, sun kantoli
ud juudu kakū munjeni pu Dragući
"Marameu i neša patri deji mušeti". I
vidis, takovi galijoti i uni, u jučki-
vin hiši, reprezentacija talijanskoj Dra-
guća. Veru se morete štimati, da sua
to raši prijatelj, pudrepnice talijanskeke,
kaku i vi.

Jur. Ja ma anka uně "sinjurine" iz Trsta
i Pula — ne znan jali sua iz stua-
riga ali iz noviga mesta — sua s njimi
prijatelji.

Fr. Ben koj unā černā kau vrah, i Unji-
pukovica.

Jur. A ja!

Fr. Te znauš, da vajki enaku grie z ena-
kin, i zato unē saki večer, kadè ih
tra dikaj srbi, letija kantaje po Dra-
gući, kaku da sua v Trstu in čitā
veča.

Jur. A putinum te trlico ča. Ni vrednu, da
se zaradi njih vrline gubi. Negu si ču
nekaj noviga?

Fr. A kaj?

Fr. Veru da sua neki dragućki Škalasi
pluvanu z lajna purtan nemazali.

Fr. San ču sun. Sua se bili prenejeli, pak
nisuša mogli kunsumat se und kaj jie

Doletu i njegovin prijatelj zustalu.
Z unen, kaj im je zustalu ud Dole-
tovih vančamentu, sun ali purtun
blatit.

Jur. Kaku i tovari Veru me je sun, da
sun du sadu drža s takovimi judi. Ud
sadi neuprič cu bit Hrvati, kakoviga
me je muija mat rodila. Neću drugu
moj zajik litat pud nogi, zak anki
Talijani jubila svoj zajik, pak zakaj
ne bimo anka mi Hrvati ga jubili.
Sakumu svuje, ma pak anka haće na-
čima.

Fr. Bruman Jure! Sada si človek. Hvala
Bogu, da si anka ti edanbot otpri oči.

Razne primorske vesti.

Zamolba! Poznato je, da se je glago-
lice, piošlih vijekova bila ne samo udoma-
čila malo ne u svim crkvama širom hr-
vatskih zemalja, nego da je glagolsko piemo
u ono doba bilo akorlo isključivo sredstvo
pismenog saobraćaja u Hrvata. To nam
neoborivo svjedoče toliki crkveni i gradjan-
ski spomenici. Žaliboze, veliki dio takvih
spomenika propao je bez tragu što zubom
vremena što neznanjem i nemurom što opet
zlobom ljudskom.

Ovdje ondje našlo se, Bogu hvala, ro-
đoljubnih trudbenika, koji su spasi mnogo
dragocjenih starina glagolske prošlosti.

Tek u novije vrijeme sastavljeno je zna-
menitija zbirka isprava, koje rasvjetljaju
stičniju prošlost glagolice, a to trudom
veleuč. g. Dra. Luka Jelića u Zadru. Mi-
slimo njegovo izdanje "Fontes historicci li-
turgiae Glagolito-Romanae" 1906. Ali se
ni to djelo ne smije smatrati doveršenim,
jer ima još mnogi, možda vrlo dragocjeni
biser, koji čeka, da ga koja marna ruka
iznese na danje svjetlo. Baš zato obraća-
mo se ovini na svu našu inteligenciju sve-
ćeničku i svjetovne ruke zamolbom, da
uznastoji svaki u svojem kraju, ne bi li
ušao u trag kojog glag. knjizi, pismu, na-
pisu, nadnevku i t. d., te da n srećnom
slučaju sastavi popis, a po mogućnosti i
prijepis, takvih mulaza, te ga dostavi pot-
pisanošu ravnateljstvu na poliranu i even-
tualno proučavanje. Jedan takav podatak,
naoko od malene vrijednosti, mogao bi,
kako nas iskustvo uči, imati veliku dokaznu
moć. Dakle, rođoljubi, na posao svaki u
svomu kraju.

U Krku, dne 4. kolovoza 1910.

Ravnateljstvo "Staroslavenske Akademije".

Vjenčali se. U ponedjeljak vjenčao se
je u Gorici g. Ernest Karlavaris, namješt-
nički perovodja kod c. k. namještjstva u
Trstu, sa dražestnom gospodnjicom Alice
Kornmüller kćerom pok. Dr. Kornmüller-
tera občinskog lečnika u Kaštu. Mladence
je vjenčao narodni zastupnik prot. Spindić
i vjek mladozenje. Srdačne čestitke novo-
vjenčanim i njihovim družinam!

Mladi Hrvat. Izasao je 8. i 9. broj
ovog liepog omiljadinskog lista sa ovim sa-
držajem: 1. V. Car Emin: Uspomena Ma-
rijana Zorića. — 2. * Ivan vitez Trnski.
— 3. R. Katačić Jeretov: Prevareni oroz.
— 4. * Dvije slike. — 5. Vladimir Nazor:
Velebit. — 6. R. Katačić Jeretov: Prica
o jubici. — 7. * Sirote. — 8. R. K. J.:
Ivo Radisa. — 9. * Boj na moru. — 10.
Barba Rike: Dva prijatelja. — 11. * Ve-
sele zgode majstora Lisjaka i kulinelli Flika.
— 12. Barba Rike: Kostica. — 13. M.
Zorna: Epulo, kralj istarski. — 14. V. Na-
zor: Pešta i cvijet. — 15. T.: Iz moje
torbice. — Narodni blagdan. — Zagonek.

IZJAVA.

Potpisani žali, što je dne 1. septembra
t. g. u prostorijama radničkih organizacija
digao ruku proti starom zidaru i mol
oprštenja za ovaj postupak teli od na-
padnutog koli od zidarskog stuhša, koji se
smatra uvrštenjem.

U Puli, 10. septembra 1910.

Franjo Stilgoj.

Knjigovodja.

Pratimo članova Izučenog knjigovodju.
Prečnoot imaju oni, što su u sada bili u
koje banke ili voće kreditne zadruge.

Plaća po dogovoru. Ponude do 25. rujna
o. g., obložene svjedočbama.

Neka se oglase i oni, koji bi željeli u
nac stupiti u praksu.

Istarska Posuđilnica
u Puli, 14. 9. 1910.

POZIV

na glavnu godišnju skupštinu

.Seoske blagajne za štednju i zajmove*
reg. zad. na neogranič. jum. u Gračiću,
koju će se obdržavati dne 18. rujna 1910.
u 9 sati prije podne u školskoj dvorani sa
slijedećim

Dnevnim redom:

1. Izvješće odbora.
2. Izbor ravnatelja.
3. Rasprava o § 39 točka 4.
4. . . . . 39 . . . . . 5.
5. . . . . 39 . . . . . 8.
6. . . . . 39 . . . . . 8.
7. . . . . 39 . . . . . 9.

U slučaju da članovi ne pristupe na
skupštinu u naznačeno vrijeme obdržavat će
će se isti isti dan u 9 1/2, sati prije podne.

Odbor.

Br. 1268.

OGLAS.

Daje se ovime do općega znanja, da će
se u ponedjeljak dne 26. rujna 1910. od
10 do 12 sati prije podne obdržavati u
općinskom uredu u Boljunu ponovna us-
mena javna dražba gledačku zakupa gradnje
nove školske zgrade u Brestu polag načrta.
Iskličena cijena jest kruna 17.000.

Svaki sudionik imade prije početka dražbe
položiti jamčevinu od 5% od iskličene cijene,
koju dostačac imade na 10% od zakupne
svote u ime jamčevine doplatiti.

Uvjjeti dražbe kao što načrt i troškovnik
mogu se pregledati kod pišnoglavnog glavarstva
za vrijeme uredovnih sati.

Glavarstvo općine.

Boljun, dne 13. rujna 1910.

Općinski glavar: Ilišić.

Štednjak (Sparrherd)

u veoma dobrom stanju prodaje se. Uplati
u uređenictvu.

Prodaja krme.

Podpisani žali na prodaji oko par sta-
tina kvintala krme. Prva vrst većinom
sama dijetelina, druga vrst dijetelina po-
miješana travom.

Tko želi kupiti neka se obrati podpis-
nomu.

Valentin Vidoš

u Pračani, p. Sovinjak (Istra).

Trgovina mješovite robe,
prodaje se, vrlo dobro uvedena, obstojeća
već nijekoliko godina, na premnethu mje-
stu, nije potribit velik kapital, i u obec-
jest istu uz veoma povoljne uvjete za pre-
dati, od 25. listopada o. g. za zelit bi bilo
da je kupac Primorac ili Istranin, ponude
slati na upravni list pod Budućnost br. 100.

